

ДУТЧАК Юрій

Хмельницький національний університет

<https://orcid.org/0000-0003-0537-2316>

e-mail: yrdutchak@ukr.net

АНТОНЕЦЬ Василь

Хмельницький національний університет

<https://orcid.org/0000-0002-1116-820X>

e-mail: Vfantonec@meta.ua

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТКУ СИСТЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Стаття присвячена дослідженню досвіду становлення та розвитку системи забезпечення якості вищої освіти в Європі. Зазначено, що забезпечення якості вищої освіти є пріоритетним напрямком розвитку Європейського Союзу загалом, та національним пріоритетом, зокрема та передбачає ставлення до вищої освіти як найвищої цінності, запоруки суспільному прогресу, національної безпеки, конкурентоспроможності країни, закладів вищої освіти та окремої особи.

Встановлено, три періоди формування системи забезпечення якості вищої освіти в Європі. Виокремлено цілі та завдання Європейської асоціації забезпечення якості вищої освіти, тобто розвивати процеси та системи забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти. Залучення до процесів забезпечення якості вищої освіти, особливо зовнішніх стейкхолдерів, дозволяє європейським системам вищої освіти проявляти якість і збільшувати прозорість, що сприяє побудові взаємодовіри і кращому визнанню їхніх кваліфікацій, програм та інших послуг.

Зазначено, що на розвиток Європейської системи забезпечення якості вищої освіти мають суттєвий вплив Європейські форуми із забезпечення якості, які проводяться щорічно, починаючи з 2006 року, у різних країнах Європи. На даних форумах розглядаються найбільш актуальні питання пов'язані з підвищенням якості вищої освіти.

Ключові слова: забезпечення якості вищої освіти; Європейська асоціація забезпечення якості вищої освіти; Європейський форум із забезпечення якості.

DOI: <http://doi.org/10.31891/pcs.2022.1.3>

1. ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Якість вищої освіти є національним пріоритетом і передумовою національної безпеки держави. Парадигма вищої освіти ХХІ століття спрямована на вдосконалення фахової підготовки в поєднанні з особистісним розвитком кожного майбутнього фахівця.

Забезпечення якості вищої освіти є одним з напрямів розвитку Європейського Союзу. У Паризькому комюніке – конференції міністрів освіти Європи, ухваленому 25 травня 2018 р., стверджується, що протягом наступних двох десятиліть підвищення якості освіти, її відповідності потребам суспільства, буде основою для розвитку всієї системи [6].

Забезпечення якості освіти є основою для створення омріяного людством якісного і справедливого суспільства, що споконвіку слугувало своєрідним дороговказом розвитку цивілізації. Якісна освіта корегує

світосприйняття здобувача освіти, оточуючу реальність та майбутнє.

2. АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПУБЛІКАЦІЙ

Різні аспекти забезпечення якості вищої освіти у своїх дослідженнях розглядали, як вітчизняні, так і закордонні науковці.

Так, науковці під керівництвом А. Василюка відзначають, що забезпечення якості вищої освіти починається із розвитку професійних компетентностей тих, хто його втілюватиме на практиці – з підготовки та підвищення кваліфікації управлінських, педагогічних та науково-педагогічних кадрів [10, с.5].

Одним із найважливіших умов інноваційного розвитку українського суспільства, на думку Г. П. Клімової, є «забезпечення якості вищої освіти, для забезпечення якої необхідна імплементація компетентнісного підходу до аналізу якості вищої освіти, реалізація комплексу інструментів систем внутрішнього та зовнішнього забезпечення якості вищої освіти

відповідно до стандартів і рекомендацій Європейського простору вищої освіти як основи для інтеграції національної системи забезпечення якості вищої освіти в європейську систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти» [1, с. 70].

Характеризуючи систему забезпечення якості вищої освіти, Н. J. Machumi, S. H. Kisanga зазначають, що це є процес встановлення впевненості зацікавлених сторін у тому, що надання освітніх послуг (вхід, процес та результати) задовольняє очікування [16, с.150].

У сучасних умовах до найважливіших причин зростання зацікавлень академічного середовища забезпечення якості вищої освіти можна віднести, як відзначає Z. Spender, збільшення чисельності вишів, різке та хаотичне зростання ринку освітніх послуг, зміна демографічної структури суспільства (зменшення потенційних кандидатів до вступу у ЗВО), декомпозиція ринку праці, що вимагає більш гнучких видів навчання [17, с. 13].

Погоджуємося з думкою S. Dubovicki та I. Banjari, що забезпечення якості університетської освіти має бути однією з найважливіших постійних цілей, а не одноразова подія [11, с. 45].

3. ВИДІЛЕННЯ НЕВИРІШЕНИХ РАНІШЕ ЧАСТИН ЗАГАЛЬНОЇ ПРОБЛЕМИ, КОТРИМ ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ ОЗНАЧЕНА СТАТТЯ

Відзначаємо, що питання забезпечення якості вищої освіти, зважаючи на його багатокомпонентність, розглядається науковцями фрагментарно та не дозволяє сформувати науково обґрунтовану систему.

4. ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Метою статті є здійснення ретроспективного аналізу системи забезпечення якості вищої освіти в Європі.

5. ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ З ПОВНИМ ОБґРУНТУВАННЯМ ОТРИМАНИХ НАУКОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

Зважаючи на циклічність розвитку всіх історичних процесів, аналіз історичних процесів дозволить виявити шляхи становлення та розвитку системи

забезпечення якості вищої освіти, загалом, та професійної підготовки, зокрема. Аналіз історичних умов дозволить розкрити сутність досліджуваної проблеми, а також розширити наукове знання вітчизняної теорії та методики професійної освіти.

Аналіз доступної спеціальної літератури дозволяє констатувати, що якість освіти не є винаходом останнього десятиліття, забезпечення якості освіти першопочатково притаманне академічній спільності та навчальні заклади завжди приділяли їй увагу.

Сучасна педагогічна наука немає консенсусу щодо історичних періодів, коли розпочинається зацікавлення проблемою якості освіти на теоретичному, прикладному чи науковому рівнях. На думку С. А. Щудло «з часу заснування першого університету в Болоньї до середини XIX ст. вища освіта в межах європейської інтелектуальної традиції розглядалась як абсолютне благо, стосовно якого недоречним були якісні порівняння, а суспільство, держава і особистість не володіли критеріями, які б давали діяльності вищих навчальних закладів якісні оцінки» [9, с. 27].

Бурхливого розвитку проблема якості вищої освіти набула в кінці 60-х років минулого століття у зв'язку з усвідомленням кризи освіти, яка була описана Ф. Г. Кумбсом, директором Міжнародного інституту планування освіти. Головною причиною, що зумовило кризу освіти, на думку Ф.Г. Кумбса, є принципове відставання освіти від тих потреб, які висуває суспільство [2, с. 67–68]. Криза освіти на переконання автора стала одним з аспектів глобальної кризи сучасної цивілізації, зумовленої переходом до нового етапу суспільного розвитку.

Розглядаючи сутність поняття якості вищої освіти L. Harvey та D. Green відзначають, що в минулому питання якості не було важливим, воно базувалося на довірі суспільства до освітніх інституцій і сприймалось як належне. Із загостренням конкуренції на ринку, розширення сфери освітніх послуг, збільшення чисельності закладів вищої освіти, розширення доступу до вищої освіти, усі зацікавлені сторони, серед яких, насамперед, бізнес і уряд та його організації, поставили вимоги до підвищення якості [15, р. 11].

Можна стверджувати з певною долею припущення, що процес забезпечення якості вищої освіти пройшов декілька етапів розвитку та удосконалення (рис.1).

О. А. Дубасенюк, Н. Г. Сидорчук і Н. В. Якса у монографії «Модернізація освіти України у контексті Євроінтеграційних процесів: історико-педагогічний аспект» запропонували періодизацію розвитку якості вищої освіти, яка передбачає, що: «першим періодом є 1971–1982 рр. Головними його ознаками визначаємо: різке збільшення контингенту студентів, що визначило перехід вищої освіти від елітарної до масової; помітне зниження у деяких країнах обсягів державного фінансування вищої освіти; руйнація традиційних структур вищих навчальних закладів; прагнення до відродження академічної кооперації; розширення експансії американської моделі вищої освіти; поява перших ознак академічного «капіталізму» як феномену скасування традиційного університетського ідеалу» [5, с. 61–62].

Вчені вказують, що ознаками другого періоду 1983 – 1991 рр. можна вважати такі, як: «сприйнятливості системи вищої освіти до сучасних ідей і тенденцій модернізації, зростання її ролі як засобу розвитку суспільства; посилення соціального діалогу і соціального партнерства вищої освіти з економікою та світом праці; переосмислення ролі ВНЗ у розв’язанні проблем освіти дорослих; розширення уявлення про географічний простір європейської вищої освіти; здійснення активного пошуку європейських моделей прозорості системи вищої освіти; переосмислення європейського університету як центру реінтеграції Європи (університет стає місцем, де визначається зміст Європи і поняття, у якому Європа отримує зміст); зростання ролі суспільних асоціацій та об’єднань у регулюванні та управлінні вищою освітою на національному та міжнародному рівнях; актуалізація інтересу до проблем якості вищої освіти; зростання комерційних послуг освітніх послуг у системі вищої освіти» [5, с. 64–65].

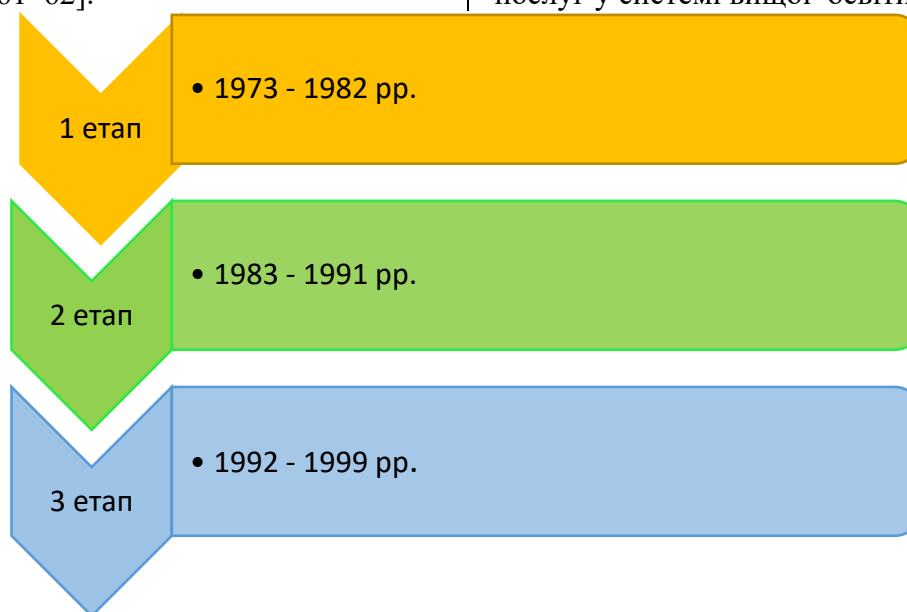

Рис. 1 .Етапи розвитку якості вищої освіти в Європі

Третій період становлять 1992–1999 роки. О. А. Дубасенюк, Н. Г. Сидорчук і Н. В. Якса зазначають, що характерними ознакам третього етапу є такі: «інтенсивне зростання незадоволеності станом національних і європейської системи вищої освіти, що свідчило про необхідність перетворення вищої освіти у високорозвинену галузь економіки, про настання часу «роз’єднаних національних квартир», про насичення вищої

освіти її традиційним типом, про формування європейської ідентичності, про ліквідацію соціальних та культурних прірв» [5, с.66–67].

Суттєвий вплив на розвиток якості вищої освіти має Болонський процес, який офіційно розпочалася з підписання Болонської декларації 1999 року. Як вважають М. Є. Скиба, С. Г. Костогриз, Г. В. Красильникова, є «однією з ключових позицій європейської вищої освіти

визнавалось забезпечення її якості відповідно до транснаціональних стандартів» [7, с. 7].

Основними документами передісторії Болонського процесу є Лісабонська конвенція (Лісабон, 1997), Велика хартія університетів (Magna Charta Universitatum, 1998), Сорбонська декларація (Париж, Сорбонна, 1998).

Країни учасниці Болонського процесу у 2000 році (м. Гельсінкі), з метою забезпечення незалежного контролю за якістю освіти заснували некомерційну організацію під назвою «Європейська мережа забезпечення якості вищої освіти» (European Network for Quality Assurance in Higher Education), у 2004 році яка трансформувалась у Європейську асоціацію забезпечення якості вищої освіти (European Association for Quality Assurance in Higher Education, ENQA) [12].

Цілями Асоціації, як зазначено у її Статуті, є:

- сприяти підвищенню якості вищої освіти в Європейському просторі вищої освіти;
- розвивати процеси та системи забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти;
- представляти членів на європейському та міжнародному рівні;
- впливати на формування політики на європейському рівні з питань якості та забезпечення якості у вищих навчальних закладах;
- заохочувати співпрацю між агентствами із забезпечення якості в Європі та в усьому світі;
- сприяти європейському виміру забезпечення якості вищої освіти [13].

З метою досягнення своїх цілей Асоціація здійснює діяльність з: надання послуг та можливостей для спілкування між членами та афілійованими особами; поширення та обміну інформацією, досвідом та передовою практикою забезпечення якості вищої освіти для членів, філій, зацікавлених сторін і політиків; координації зовнішніх оглядів агентств із забезпечення якості; активної участі у Болонському процесі як консультативного члена; участі у проектах як керівника чи партнера; публікації звітів та програмних документів; розвитку та зміцнення партнерства із зацікавленими організаціями у сфері вищої освіти в Європі та в усьому світі.

На саміті у Бергені (Норвегія) в травні 2005 року був схвалений проект ENQA щодо стандартів та норм забезпечення якості в європейському просторі вищої освіти. Згідно з цим документом стандарти розроблені для трьох рівнів: внутрішнього забезпечення якості у ВНЗ; зовнішнього забезпечення якості вищої освіти; забезпечення якості роботи зовнішніх агенцій із контролю за якістю. Серед головних рішень саміту, як зазначає І. В. Лебідь, було «прийняття директив та стандартів забезпечення якості, створення запиту до ENQA, EUA, ESIB, EURASHE щодо розробки подальших пропозицій, що стосуються запропонованої реєстрації агенцій забезпечення якості» [4, с.16]

Одним із головних результатів саміту у Лондоні (2007) було створення реєстру національних агенцій із забезпечення якості.

У Брюсселі 4 березня 2008 року Україна стала повноправним урядовим членом Європейського реєстру забезпечення якості (EQAR). Реєстр розпочав свою діяльність влітку 2008 року.

У Бухаресті (Бухарестське комюніке, 27–28 квітня 2012 р.), як зазначає І. В. Лебідь, «було визначено пріоритети на 2012–15 роки, а саме:

- посилити політику розширення загального доступу (до якісної вищої освіти), дозволити агенціям із забезпечення якості освіти, що зареєстровані в EQAR, здійснювати свою діяльність на теренах європейського простору вищої освіти відповідно до вимог національного законодавства;
- розробляти пропозиції щодо прийняття нової редакції «Європейські стандарти та рекомендації щодо забезпечення якості вищої освіти» (ESG) [4, с.16-20].

Нова редакція «Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти» була ухвалена на Міністерській конференції у Єревані 14-15 травня 2015 року. Головна ціль яких є: посприяти кращому розумінню якості навчання і викладання у різних країнах і серед усіх залучених сторін. Вони відіграли та продовжуватимуть відігравати важливу роль у розвитку національних та інституційних систем забезпечення якості у Європейському просторі вищої освіти (ЄПВО), а також на рівні міжнародної співпраці. Залучення до процесів забезпечення якості, особливо

зовнішніх, дозволяє європейським системам вищої освіти проявляти якість і збільшувати прозорість, що сприяє побудові взаємодовіри і кращому визнанню їхніх кваліфікацій, програм та інших послуг [8].

Ми вважаємо, що значний вплив на становлення та розвиток Європейської системи забезпечення якості вищої освіти мають Європейські форуми із забезпечення якості (European Quality Assurance Forum, EQAF), організаторами яких є: Європейська асоціація забезпечення якості вищої освіти (ENQA), Асоціація університетів Європи (European University Association, EUA) та Європейська асоціація вищих навчальних закладів (European Association of Institutions in Higher Education, EURASHE) [14] хронологія яких подана в додатку.

Узагальнюючи питання, що розглядалися на Європейських форумах, акцентуємо увагу на: формування систем управління якістю; сучасні підходи до розуміння якості вищої освіти, його моделей, показників, критеріїв; категоризація якості через зв'язок з процесами забезпечення якості; глобальні і національні рейтинги вищих навчальних закладів як ринкові механізми регулювання вищої освіти; вдосконалення систем забезпечення якості вищої освіти в Європі; пошук життєздатного нестандартного підходу до цілей забезпечення якості, на його організаційних і концептуальних підставах; компетентнісний і результат-орієнтований підходи до оцінки ефективності вищої освіти; методи організації і побудови зовнішнього забезпечення якості (EQA) і внутрішнього забезпечення якості (IQA), їх організаційні та методологічні проблеми; нові вимоги до процедур акредитації та аудиту у практиці, що розширюється; становлення сучасної дидактики вищої освіти в ключі парадигмального зсуву «від викладання до навчання»; студенти як суб'єкти і об'єкти систем внутрішнього і зовнішнього забезпечення якості; надання освітніх програм характеру наростаючої актуальності з точки зору майбутніх потреб ринків праці; можливості працевлаштування студентів / випускників як концентрований критерій якості вищої освіти; форми і методи аналізу локальних, національних і міжнародних ринків праці; посилення студентоцентричності в усіх напрямках організації освітньо-дослідного процесу;

розробка нових систем оплати праці професорсько-викладацького складу, що підсилюють орієнтацію викладачів на вдосконалення якості; формування внутривузівських інфраструктур, що спираються на розвиток навчального досвіду студентів (тьюторські програми; методики ранньої діагностики навчальних проблем студентів; формування конструктивних форм студентської взаємодопомоги в освоєнні навчальних програм); впровадження в практику закладів вищої освіти Європейських стандартів і принципів забезпечення якості (ESG) в їх першій (2005) і другий (2015) версіях; співвідношення, взаємодія і взаємовплив акредитації, інновацій та креативності.

На сімнадцятому Європейських форумів із забезпечення якості, що буде проводитись у Західному університеті Тімішоари (17-19.11.2022), Румунія, заплановано обговорення питань зміцнення довіри суспільства до закладів вищої освіти, як до автономних наукових установ, які сприяють академічній свободі, доброчесності та надійності [14].

6. ВИСНОВКИ З ДАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМКУ

Нами розглянуті основні етапи формування та розвитку Європейської системи забезпечення якості вищої освіти. Відзначаємо, що дана система повинна бути підкріплена відповідними службами підтримки студентів; забезпечення зв'язків між навчальною, викладацькою та дослідницькою діяльністю; індивідуальне, соціальне та громадянське навчання відповідальних та активних громадян; можливості мобільності; художня та академічна свобода; міждисциплінарні, мультидисциплінарні та транскордонні програми.

Перспективи подальших досліджень передбачають розгляд питань стосовно критеріїв, показників та індикаторів якості вищої освіти.

Література

1. Клімова Г. П. Забезпечення якості вищої освіти як пріоритетна детермінанта становлення інноваційного суспільства в Україні. Вісник Національного університету "Юридична академія України ім. Ярослава Мудрого". Серія : Політологія. 2017. № 2. С. 65 – 73.
2. Кумбс Ф. Г. Кризис образования в современном мире. Системный анализ / пер. с англ. С.Л. Володиной; под ред. Г.Е. Скорова. Москва : Прогрес, 1970. 261 с.
3. Лебідь І. В. Освіта і сучасне суспільство: посібник. Умань : Видавець "Сочінський", 2012. 98 с.
4. Модернізація освіти України у контексті євроінтеграційних процесів: історико-педагогічний аспект : монографія / авт. кол. О.А. Дубасенюк, Н. Г. Сидорчук, Н. В. Якса та ін.; за заг. ред. Н. Г. Сидорчук. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І.Франка, 2008. 300 с.
5. Паризьке комюніке. URL : <https://osvita.kpi.ua › downloads> (дата звернення: 6.06.2022)
6. Скиба М. Є., Костогриз С. Г., Красильникова Г. В. Моніторинг якості навчального процесу у вищому закладі освіти : монографія. Хмельницький : ХНУ, 2009. 219 с.
7. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти URL : <https://naqa.gov.ua/wp-content/uploads/2019/07/Додаток-1>.(дата звернення: 19.06.2022).
8. Щудло С. А. Вища освіта у пошуках якості: quo vadis : монографія. Харків–Дрогобич : Коло, 2012. 339 с.
9. Якість вищої освіти: теорія і практика : навчально-методичний посібник / за наук. ред А.Василюк, М.Дей; кол. авторів: А. Василюк, М. Дей, В. Базельюк та ін.; НАПН України, Університет менеджменту освіти. Київ-Ніжин : видавець ПП Лисенко М. М., 2019. 176 с.
10. Dubovicki S., Banjari I. Students' attitudes on the quality of university teaching. Journal of Contemporary Educational Studies. 2014. №2. P. 42–59.
11. ENQA. URL : <https://enqa.eu/> (date of application : 11.06.2022).
12. ENQA. URL : <https://www.enqa.eu/wp-content/uploads/ENQA-Statutes-2021.pdf> (date of application : 18.06.2022).
13. European Quality Assurance Forum URL : <https://eua.eu/events> (date of application : 22.06.2022).
14. Harvey L. Defining quality. Assessment and Evaluation in Higher Education. 1993. Vol. 18 (1). P. 9–34.
15. Machumu H. J., Kisanga S. H. Quality Assurance Practices in Higher Education Institutions: Lesson from Africa. Journal of Education and Practice. 2014. Vol.5, No.16. P.144–155.
16. Spender Z. Niektóre metodologiczne, psychologiczne, etyczne aspekty badania jakości kształcenia uniwersyteckiego / Jakość kształcenia w szkole wyższej: moda czy konieczność; Pod. red B.Sitarskiej. Siedle: Wydawnictwo Akademii Podlaskiej, 2000. S. 9–12.

References

1. Klimova H. P. (2017) Zabezpechennia yakosti vyshchoi osvity yak priorytetna determinanta stanovlennia innovatsiinoho suspilstva v Ukraini [Higher education quality assurance as a priority determinant of innovation society formation in Ukraine]. Visnyk Natsionalnoho universytetu "Iurydychna akademiia Ukrainy im. Yaroslava Mudroho". Seriya : Politolohiia. – Yaroslav Mudryi National Law University Academic Journal. Series: Political science, № 2, 65 – 73 [in Ukrainian].
2. Kumbs F. H. (1970) Krizis obrazovanyia v sovremennom myre. Systemnyi analiz [Educational crisis in modern world. System analyses] / translated from English by S.L. Volodina. Edited by G.E. Skorova. Moscow: Progres, 261 [in Russian].
3. Lebid I. V. (2012) Osvita i suchasne suspilstvo: posibnyk [Education and modern society: textbook]. Uman: Vydavets "Sochinskyi", 98 [in Ukrainian].
4. Dubasenyyk, O.A., Sydorchuk N.H., Yaksa N.V. et al. (2008) Modernizatsiia osvity Ukrainy u konteksti yevrointehratsiinykh protsesiv: istoryko-pedahohichnyi aspekt : monohrafiia [Unrkaine's education modernization within the context of Europe-integration processes: historical and pedagogical aspect: monograph]. Zhytomyr: I, Franko ZhDU Publishers, 300 [in Ukrainian].
5. Paryzke komiunike [Prague Communiqué] Retrieved from: <https://osvita.kpi.ua › downloads> (date of application 06.06.2022) [in Ukrainian].
6. Skyba M. Ye., Kostohryz S. H., Krasyl'nykova H. V. (2009) Monitorynh yakosti navchalnoho protsesu u vyshchomu zakladi osvity : monohrafiia [Monitoring of the quality of educational process in a higher educational establishment: monograph]. Khmel'nytskyi: KhNU, 219 [in Ukrainian] .
7. Standarty i rekomendatsii shchodo zabezpechennia yakosti v Yevropeiskomu prostori vyshchoi osvity [Standards and recommendations on quality assurance in European higher education area]. Retrieved from: <https://naqa.gov.ua/wp-content/uploads/2019/07/Додаток-1>.(date of application 19.06.2022).
8. Shchudlo S. A. (2012) Vyshcha osvita u poshukakh yakosti: quo vadis : monohrafiia [Higher education in search of quality: quo vadis : monograph]. Kharkiv-Drohobych: Kolo, 339 [in Ukrainian].
9. Vasylyk A., Dey V., Bazelyuk V. Et al. (2019) Yakist vyshchoi osvity: teoriia i praktyka : navchalno-metodychnyi posibnyk [Higher education quality: theory and practice : instruction and methodological textbook]. NAPN of Ukraine, University of educational management. Kyiv-Nizhyn: PP Lysenko pebulishers, 176 [in Ukrainian].
10. Dubovicki S., Banjari I. Students' attitudes on the quality of university teaching. Journal of Contemporary Educational Studies. 2014. №2. P. 42–59.
11. ENQA. URL : <https://enqa.eu/> (date of application : 11.06.2022).

-
12. ENQA. URL : <https://www.enqa.eu/wp-content/uploads/ENQA-Statutes-2021.pdf> (date of application : 18.06.2022).
13. European Quality Assurance Forum URL : <https://eua.eu/events> (date of application : 22.06.2022).
14. Harvey L. Defining quality. Assessment and Evaluation in Higher Education. 1993. Vol. 18 (1). P. 9–34.
16. Machumu H. J., Kisanga S. H. Quality Assurance Practices in Higher Education Institutions: Lesson from Africa. Journal of Education and Practice. 2014. Vol.5, No.16. P.144–155.
17. Spender Z. Niektóre metodologiczne, psychologiczne, etyczne aspekty badania jakości kształcenia uniwersyteckiego / Jakość kształcenia w szkole wyższej: moda czy konieczność; Pod. red B.Sitarskiej. Siedle: Wydawnictwo Akademii Podlaskiej, 2000. S. 9–12.
-

Abstract
DUTCHAK Yuriy, ANTONETS Vasyl

EUROPEAN EXPERIENCE OF THE FORMATION AND DEVELOPMENT OF THE HIGHER EDUCATION QUALITY ASSURANCE SYSTEM

The article deals with research of formation and development of the system of higher education quality assurance in Europe. It has been noted that higher education quality assurance is a priority area of European Union development overall and is a national priority that envisages treatment of higher education as the highest value, guarantee of social progress, national security, competitiveness of the country, higher education and individuals.

Three periods of formation of the system of higher education quality assurance in Europe have been revealed. Goals and aims of the European association of higher education quality assurance have been singled out, that are aimed at the development of processes and the system of quality assurance in European higher education area. Engagement into the processes of higher education quality assurance, namely of external stakeholders, enables European systems of higher education to show quality and improve transparency, which promotes mutual trust and better acknowledgement of their qualifications, programs, and other services.

It has been noted that the development of European system of higher education quality assurance is greatly influenced by annual European quality assurance forums starting from 2006 held in various European countries. At the given forums, the most urgent issues related to higher education quality assurance are discussed.

Key words: higher education quality assurance; European association of higher education quality assurance; European quality assurance forum.

Стаття надійшла до редакції 03.04.2022 р.

Бібліографічний опис статті:

Дутчак Ю., Антонєць В. Європейський досвід становлення та розвитку системи забезпечення якості вищої освіти. *Physical Culture and Sport: Scientific Perspective*. 2022. № 1. С. 23-29.

Dutchak Yu., Antonets V. (2022) European experience of the formation and development of the higher education quality assurance system. *Physical Culture and Sport: Scientific Perspective*, № 1, pp. 23-29.